

«МНЕ СНІЛАСЯ», верш Б. Датуецца 1910. Твор варта разглядаць не толькі як прыклад арыгінальнай творчасці паэта, але і як узор кантактных сувязей (наследаванне матываў і вобразаў) і тыпалагічных паралелей з творамі іншанац. пісьменнікаў, прычым традыцыйнае стала адной з асноў наватарскага беларускамоўнага твора. Знаходжанне гэтага верша на стыку розных культур становіцца асабліва выразным пры наяўнасці аўт. перакладу твора на рус. мову. Даследчыкі звярталі ўвагу на тое, што Б. найперш наследуе «па тэме, інтанацыі, пранізанай шчымымі ноткамі душэўных перажыванняў» з верша К.Бальмонта «Чем выше я всходил, тем светлее сверкали...» (т. 1, с. 601). Разам з тым дыялектыка паэт. думкі Б. развіталася менавіта ў гэтым кірунку: знізу ўверх, з зямлі да сонца, архетыповую структуру якога выражае сюжэт са стараж.-грэч. міфалогіі пра Ікара і Дзедала (гл. аднайм. верш). Верагодна, гэты сюжэт увасабляе няўхільнае памкненне чалавека з зямлі ў неба, з холаду да цяпла, ад звычайна будзённага жыцця «ўнізе» да вольнага, нястрыманага матэрыяльнымі канонамі існавання жыцця «вышэй і вышэй». Б. больш-менш акрэслена рэалізаваў гэтую «вертыкаль» у многіх сваіх творах («Змяіны цар», «Блішчыць у небе зор пасеў...», «Прылет табе, жыццё на волі...»), прычым зямное звычайна пераважала ў гэтым супастаўленні: паэт умее заўважыць прыгажосць і ў хуткаплыннасці зямнога быцця. Але ўжо сама наяўнасць зорак у небе, «сонца, што дае нам святло», прымушае чалавека рухацца ўверх, падымаць «угару сваё вока» («Падымі угару сваё вока...»). «Аднак сімвал адарванасці ад зямнога быцця ў К.Бальмонта змяняецца ў Багдановіча імкненнем да чалавека, да зямлі» (т. 1, с. 601). Лірычны герой бел. паэта, «пануры, стамлёны» («прыстаўшы»), усё ж вяртаецца да людзей («уніз пайшоў я снягамі»). Б. — паэт-рэаліст, для якога сапр. жыццё можа быць толькі на зямлі: «Сонца там хоць і далей, але грэе цяплей!». У гэтым паэт. думка Б. тыпалагічна падобная дыялектыцы вобразаў І.В.Гётэ-«шцюрмера»: яго герой — вандроўнік, які ўзлятае над родным краем і вяртаецца назад на зямлю, узбагачаны новымі ведамі і пачуццямі («Песня вандроўніка ў буру»).

Назву верша Б. можна растлумачыць асабліваасцямамі псіхалагізму, які ўласцівы творчасці паэта, тым, што матыву сну выступае сімвалам або спосабам выяўлення таго патаемнага, што хаваецца ў глыбінях чалавечай душы, формай заповітных яго думак і пачуццяў. У паэт. свеце песняра спяць вадзянік — і «усё навокал» («Вадзянік»), паляны («Ціха па мяккай траве...»), балота («На цёмнай гладзі сонных луж балота...»), зямля («Самнамбул») і інш., што сведчыць пра надзвычай багатае, адухоўленае ў самых розных сваіх праявах жыццё бел. краю,

пра яго яшчэ не выяўленую красу і неабходнасць існавання ўсяго жывога і нежывога на зямлі. Гэта выразна адчуваў Б. і трапна, шматвобразна адлюстравалі ў сваёй творчай спадчыне.

Упершыню — «Наша ніва», № 44—45, 5.11.1910.

Г.Я.Адамовіч.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ